

Nr. 155. (208) Pirmadienis, 1946 m. rugpjūčio mėn. 26 d. II metai

JUGOSLAVŲ - AMERIKIEČIŲ GINČO EIGA

(Santrauka Londono, Muncheno ir kitu radijo siuntimų pranešimui).

Šeštadienio pautomis žiniomis Amerikos užs. reik. ministerio pavaduotojas pareiškė, kad vyriausybė dar nėra nuomonės, kad Jugoslavija patenkina pastatytus noteje reikalavimus. Tolimesnių žygių Amerika numato imtis tik tada, kai bus gavusi oficialius savo įstaigų Jugoslavijoje pranešimus. Karo ministeris Peterson buvo labai pasipiktinęs elgegiu sąjungininkų, kuris už savo egzistenciją turi būti dėkingas tik Amerikai. Šeštadienio vakare Belgrade buvo gauta žinia, kad maršalas Tito įteikė laišką Amerikos atstovui. Laiško turinys šeštadienį nebuvo paskelbtas, bet buvo spėjama, kad tenai yra atsakymas į Amerikos pastatytus reikalavimus. Manchester Guardian šeštadienio numeris rašė, kad Tito pareiškė, kad tautos kurios pečius į pečių kovojo su bendru priešu ir toliau geruoju gyventų, jeigu jos nebūtų kiršinamos „reakcionieriškų“ vyriausybių. Laikraštis pasipiktinęs pastebi, kad Tito neturi teisės šitaip charakterizuoti vakarų vyriausybių, ir vadina Tito komunistiniu kalbėtoju. Šeštadienio ir sekmadienio žiniomis (Londono radijas), gyvi išlikę du pašauti lėktuvų įgulos nariai buvo oro keliu nugabinti į Paryžių, kurie turėjo daugiau kaip valandos pasikalbėjimą su Byrnes. Sekmadienį Londono radijas praneša, kad minėtas laiškas gautas Amerikos atstovybėje tikrai yra atsakymas Amerikos vyriausybei. Atsakymo nota iš Belgrado oro keliu buvo pasiūsta į Paryžių, iš ten į Vašingtoną. Jos turinys: Tito apgailestauja incidentus ir ateltyje prisižada daryti viską, kad šios rūšies įvykiai nesikartotų. Ateltyje nebus šaudoma į jokių svetimus lėktuvus virš Jugoslavijos teritorijos. Atsakymo noteje reiškiami nuomonė, kad lėktuvo įsiskridimas 15 km. į Jugoslavijos teritorijos gilumą negalėjo būti vien dėl blogo oro. Susistekimas tarp Vienos ir Undinės šiandien numatoma pėl pradėti. Vašingtonas oficialiai praneša, kad Tito patenkina visus pastatytus reikalavimus. Amerikos vyriausybės tolimesnis laikymasis priklausys nuo Jugoslavijos elgesio ateltyje.

(Šia tema žiūr. dar Maskvos radijo komentarus)

UKRAINOS NOTA SAUGUMO TARYBAI

Londono radijas 25.VIII.46

Manutiški pristuntė notą Saugumo Tarybai dėl Graikijos, nurodydamas, kad Graikijos vyriausybės elgesys sudaro rimą pavojų taikai Balkanuose ir visame pasaulyje. Jisai tvirtina, kad Makdonijoje, Trakijoje ir Epyre yra persekiojamos tautinės mažumos, Graikija provokuojanti Albanijos pasienyje incidentus ir siekianti prisijungti pietinės Albanijos dalį. Taikai taip/laibai grėsis anglų kariuomenės buvimas Graikijoje. Ši kariuomenė esą kėsiasi į Graikijos vidaus reikalus dešiniųjų naudai. Albanijos delegacijos sekretorius Paryžiuje pareiškė nieko nežinąs apie šią notą ir tikrai vieno pagidaujgs: savo kraštui ramybės. Graikų užs. reik. ministeris Tsaldaris pareiškė džiaugiamasis dėl šitos notos įteikimo, nes Saugumo Taryboje galės geriausiai patikslinti kas tistikryjų kaltas. Jeigu ir vyksta pasienio incidentai, oia kalta ne Graikija, ir

Albanai naudoja rusų ginklus bei amuniciją. Užsienio spaudoje pastro-
dė nuomonių, kad Manuilskio nota yra lyg rusų priešpuolis po to kai
teko nusileisti Jugoslavijoje. Nota bus nagrinėjama trečdėdienį Saugumo
Taryboje.

MASKVOS BADIJO KOMENTARAI 24. VIII. 46 - 25. VIII. 46.

Komentatorius Karl Hofmann smarkiai puola tarptautinę „reakciją“
Jinai siekianti pasaulį nuteikti prieš Sovietų Sąjungą ir sudaryti vaka-
rų bloką. Tuo tarpu Sovietų Sąjungos tikslais yra pagelbėti tautoms
kuogreičiausiai atsistatydinti. Tas pats komentatorius aštriai puola
esančius užsienyje žymius lenkų veikėjus: Komarovskį, Andersą ir kitus
padindamas juos reaktionieriais kurie prieš karą kišo į kėlėjimus tik-
ruosius Lenkijos laisvės kovotojus. Paskutiniai rinkimai esą įrodę, kad
vyriausybė Lenkijoje turi didžiausią tautos pritarimą. Anglijos nota rin-
kimų reikalu komentatorius vadina kišimosi į Lenkijos vidaus reikalus
ir pabrėžia, kad lenkų atstovas Londono savo atsakyme anglams šita ir
pabrėžė. Komentatorius Melnikovas kalbėdamas apie konfliktą Jugoslavi-
joje mano, kad amerikiečiai vartojo spaudimo metodus. Esą turima žinių,
kad keltas Amerikos didelių karo laivų jų tarpe lėktuvnešis „Franklin
Roosevelt“, išplaukia į Viduržemio jūrą pratyboms. Be virš minėto lėktuv-
nešio dar esą pasiūsta kitas lėktuvnešis ir keli kiti karo laivai.
Anot Melnikovo, Amerikos spauda nesigallėjusi nei laiko nei vietos ap-
rašymui šitų laivų kelionės.

TURKIJOS ATSAKYMAS SOVIETŲ SĄJUNGAI

Muncheno radijas 25. VIII. 46.

Turkija atsakė neigiamai į rusų reikalavimą pakeisti Dardanely
kontrolierimo sutartį. Atsakyme nurodoma, kad rusų reikalavimai nesutin-
ka su Turkijos suverenumo teisėmis, ir jeigu rusai nori, kad jų intere-
sai būtų kuogeriausiai apsaugoti, geriausias tam kelias yra draugiški
santykiai su stipria ir suvereniška Turkija. Turkija neatsisako per-
siūreiti sutartį, bet sąlyga tam: tarptautinė konferencija, dalyvaujant
ir kitiems suinteresuotiems kraštams.

TRUMP. I IS P. SAULIO

Tel-Avive buvo išmėtyti atsisaukimai grasinanti anglams, kad
jie užmokės savo krauju jeigu bus nusmerkti mirties haume 18 teroristų.

Šveicarij radijas 24. VIII. 46. Iš Prahos į Maskvą išskrido Čekoslo-
vakijos karo ministeris pasitarimams kariniams reikalais.

Muncheno radijas 25. VIII. 46. Times praneša iš Austrijos, kad
matinėtumai būklė yra tenai kiek rimta, kad tuo atveju, jei UNRRA savo
tikimus ^{nutruks} 5 mėnesius pakaktų maisto gyventojams skiriant kiekvienam
po 1500 kalorijų.

Moskva 24. VIII. 46. Rygoje statoma nauja galinga radio stotis.
Greitu laiku pasaulis turės galimybę išgirsti šitą galingą Latvijos
TSR radijo siūstuvą.

Londono radijas 25. VIII. 46. Sovietų užs. reik. ministerio pavaduo-
tojas (Litvinovas?) pasitraukė iš cinamyjų pareigų. Tie patys šaltiniai
praneša, kad Byrnes su Bevinu turėjo vienos valandos privataus pasikalbėji-
mą, ir po to Bevinas tuojais išskrido lėktuvu į Londoną.

Muncheno radijas 25. VIII. 46. Iš Peipingo pranešama, kad komunistų
ofensiva dar labiau išsiplėtė ir jie daugelyje vietų pastūmėjo vyriausy-
bės kariuomenės dalinius atgal.

Taikos konferencijoje nebuvo pasiekta jokio susitarimo komisiijoje
Bulgarijos ir Vengrijos polit. ir teritorial. klausimams svarstyti.